

geograficzny i tematyczny, pozwalające na sprawniejsze postępowanie się tekstem.

Jest to praca cenna dla badaczy nie tylko dziejów szkolnictwa i kultury okresu średniowiecza, ale dla wszystkich którzy okresem tym się zajmują. Poprzednio ukazało się wiele rozmaitych opracowań omawiających dzieje uniwersytetów od średniowiecza począwszy, najczęściej jednak nie zaspokajały one wymagań, były zbyt ogólne i niewystarczające lub na

obecnym etapie po prostu przestarzałe. Omawiany tom, będący początkiem nowego opracowania całości dziejów uniwersytetów zachęca do zapoznania się z częściami następnymi. Kolejny tom pod redakcją H. de Ridder-Symoens dotyczyć będzie dziejów uniwersytetów we wczesnym okresie nowożytnym. Jego układ będzie zbliżony do tomu pierwszego i doprowadzi nas aż do czasów Oświecenia.

(D.Ż.)

Wiesław Jamrożek, *Idee edukacyjne polskiej socjalnej demokracji w Galicji do 1918 roku*, Wyd. Eruditus, Poznań 1994, ss. 204.

Nakładem poznańskiego wydawnictwa naukowego „Eruditus”, została wydana monografia pt. „Idee edukacyjne polskiej socjalnej demokracji w Galicji do 1918 roku”. Książka ta, jako opracowanie historyczno-oświatowe, znakomicie wypełnia lukę w badaniach historycznych nad dziejami ruchu socjalistycznego, w tym głównie socjalnej demokracji w Galicji przed odzyskaniem przez Polskę niepodległości. Dotychczasowe bowiem badania, znajdujące swoje odzwierciedlenie w bogatej historiografii, dotyczą przede wszystkim działalności politycznej socjaldemokracji. Marginalnie natomiast rozpatrywano problematykę idei edukacyjnych galicyjskiej socjalnej demokracji i łączące się z tym zagadnienia jej udziału w wysiłkach na rzecz demokratyzacji stosunków społecznych i rozwoju oświaty w Galicji. Praca W. Jamrożka, prezentując stanowisko galicyjskiej partii wobec wszystkich ważniejszych, aktualnych na przełomie XIX i XX wieku zagadnień i zjawisk oświatowych oraz dokonując udanej próby rekonstrukcji oryginalnych koncepcji pedagogicznych wypracowanych przez działaczy tego ugrupowania, ujęła tę tematykę w sposób całościowy.

Jej strukturę wyznaczają cztery zasadnicze rozdziały, w ramach których w układzie problemowo-chronologicznym, autor poddał analizie pedagogicznej wiele szczegółowych zagadnień.

W pierwszym rozdziale, kierując się dyrektywą metodologiczną wiązania myśli pedagogicznej z panującymi w danym czasie systemami i prądami filozoficznymi oraz usytuowania ich w szerokim kontekście uwarunkowań społeczno-politycznych, ekonomicznych i ideologicznych, Autor wyprowadził genezę idei i postulatów edukacyjnych galicyjskiej socjalnej demokracji. Rozdział drugi został poświęcony prezentacji stanowiska partii wobec problemów edukacji na poziomie szkoły ludowej, średniej ogólnokształcącej i zawodowej oraz szkolnictwa ukraińskiego w latach 1890 - 1918. W kolejnym rozdziale, omówione zostały poglądy, postulaty i koncepcje tego ugrupowania politycznego dotyczące edukacji pozaszkolnej. Szczególnie wyeksponowano rozważania teoretyczne i założenia organizacyjno-programowe wychowania społeczno-politycznego, czytelnictwa, ruchu samokształceniowego, edukacji kulturalnej, oświaty zdrowotnej, sportu i turystyki. W tym kontekście autor przedstawił udział działaczy socjalnej demokracji w wypracowaniu profilu działalności Uniwersytetu Ludowego im. A. Mickiewicza i Uniwersytetu Wakacyjnego w Zakopanem. W rozdziale ostatnim zaprezentowano bardzo interesujące ustalenia na temat wychowawczego funkcjonowania rodziny i postulatów dotyczących edukacji pedagogicznej rodziców oraz organizacji opieki nad dziećmi w środowisku robotniczym.

Krzysztof Jakubiak